

OPĆINSKO NATJECANJE IZ FIZIKE - SREDNJA ŠKOLA

IV. - GRUPA

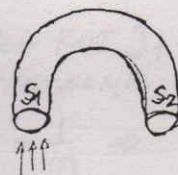
15. ožujka 1997.

1. Načrtaj graf koji prikazuje ovisnost udaljenosti slike o položaju predmeta za konkavno i konveksno zrcalo uz konstantnu žarišnu daljinu !

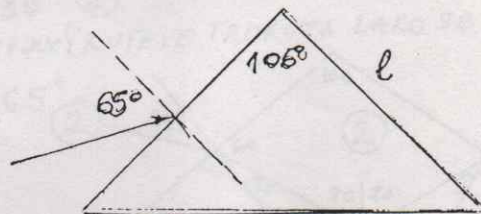
2. Posuda visine 10 cm napunjena je do vrha alkoholom indeksa loma $n_1 = 1,36$. U drugoj posudi jednake visine nalaze se voda ($n_2 = 1,33$), a iznad vode ulje ($n_3 = 1,472$) do vrha posude.

Odredi visinu vode i ulja, tako da bi i u jednoj i u drugoj posudi bio isti broj valnih duljina kada svjetlost upada okomito na površinu obih posuda !

3. Prozirno vlakno, indeksa loma $n = 1,5$ kružnog presjeka $S = 1 \text{ cm}^2$ savijeno je u polukrug polumjera R . Snop monokromatske svjetlosti pada okomito na plohu S_1 . Izračunaj najmanji polumjer R , tako da sva svjetlost koja uđe okomito kroz plohu S_1 mora izaći kroz plohu S_2 !

4. Na jedan krak jednakokrane prizme indeksa loma $n = 1,812$ čiji je kut 100° , pada zraka svjetlosti pod kutem upada 65° . Izračunaj i načrtaj pod kojim kutem zraka svjetlosti izlazi iz prizme ?

5. Udaljenost Youngovih pukotina je $a = 2,5 \text{ mm}$. Izvor svjetlosti, koji emitira zrake valne duljine $\lambda = 0,55 \text{ }\mu\text{m}$ nalazi se na udaljenosti $D_1 = 90 \text{ cm}$ iza pukotine. Pruge interferencije promatramo na zastoru koji je paralelan s ravninom pukotina i udaljen je od pukotina $D_2 = 1,1 \text{ m}$. Izračunaj: a) udaljenost pruga interferencije b) za koliko se pomakne centralna pruga, ako se izvor pomakne za 2 mm paralelno s ravninom pukotina ?

KOLENJA ZA 4. KAZKED

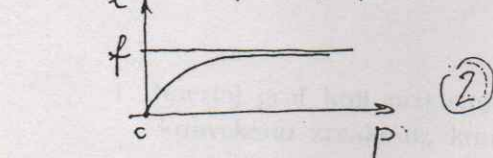
1) P-UDALJ. PREDMETA OD TJEHENA a) KONKAVNO $\frac{1}{p} + \frac{1}{l} = \frac{1}{f} \Rightarrow \frac{1}{l} = \frac{1}{f} - \frac{1}{p} = \frac{p-f}{p \cdot f}$ (1)

l - " - LIKA - " -
f - FOKALNA DALJINA

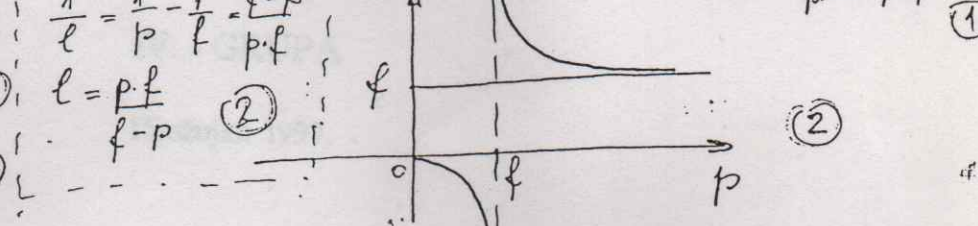
b) KONVEKSN0

$-\frac{1}{f} = \frac{1}{p} - \frac{1}{l} \Rightarrow \frac{1}{l} = \frac{1}{p} + \frac{1}{f} = \frac{p+f}{p \cdot f}$ (1)

$l = \frac{p \cdot f}{p+f}$ HORIZ. ASIMPT. $\lim_{p \rightarrow \infty} \frac{p \cdot f}{p+f} = f$ (1)

$\frac{1}{p} - \frac{1}{l} = \frac{1}{f}$ (1) $l = \frac{p \cdot f}{p-f}$ VERT. ASIMPT. $p=f$ (1)
HORIZ. ASIMPT. $\lim_{p \rightarrow \infty} \frac{p \cdot f}{p-f} = f$ (1)

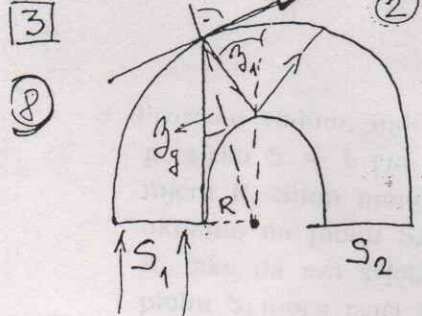
2) $d_1 = 10 \text{ cm}$
 $m_1 = 1,36$
 $m_2 = 1,33$
 $m_3 = 1,472$
 $d_2 = ?$ $d_3 = ?$

$n = \frac{n_0}{m}$ (1) BROJ VALNIH DULJINA NA DULJINI d JE $k = \frac{d}{\lambda} = \frac{d \cdot m}{n_0}$ (1)

$k_1 = k_2 + k_3 \Rightarrow \frac{m_1 \cdot d_1}{n_0} = \frac{m_2 \cdot d_2}{n_0} + \frac{m_3 \cdot d_3}{n_0} \cdot \lambda$ (1)

$m_1 \cdot d_1 = m_2 \cdot d_2 + m_3 \cdot d_3$ $d_1 = d_2 + d_3 \Rightarrow d_3 = d_1 - d_2$ (1)

$d_2 = \frac{d_1 \cdot (m_1 - m_3)}{m_2 - m_3} = 8 \text{ cm}$ (2) $d_3 = 2 \text{ cm}$ (2)

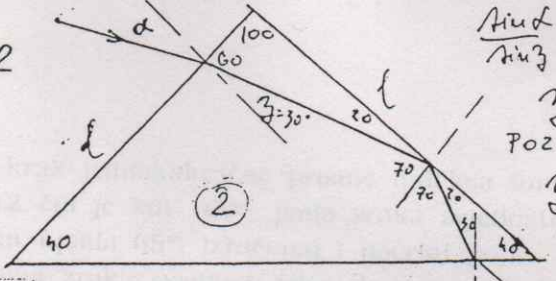
SVA SVJETLOST DEIZICI KROZ PLOHU S2, AKO SE SVAK UTADNA ZRAKA TOTALNO REFLEKTIRA (1)

$\sin \alpha = 1$ (1) $\sin \beta_g = \frac{1}{m}$ (1) $n_1 > n_2 \Rightarrow$ ZA KUT β_1 ISTO DOLAZI DO TOTALNE REFL. (1)

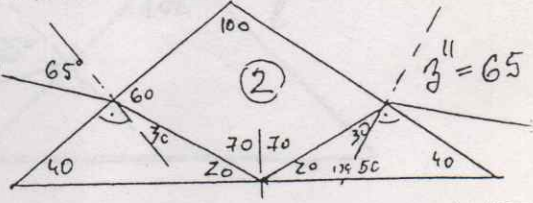
$\sin \beta_g = \frac{R}{R+1} = \frac{1}{m} \Rightarrow m \cdot R = R+1$ (1) $R(m-1) = 1$

$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = m \Rightarrow \sin \beta = \frac{\sin 65^\circ}{1,812}$ (2) $R = \frac{1}{m-1} = \frac{1}{0,5} = 2 \text{ cm}$

4) $m = 1,812$
 $\beta = 100^\circ$
 $\alpha = 65^\circ$
 $\beta'' = ?$

$\beta = 30^\circ$ (2) $\beta'' = 65^\circ$ (2) POZNAVAJUĆI KUTEVE TRDKUTA LAKO SE DOBIJE

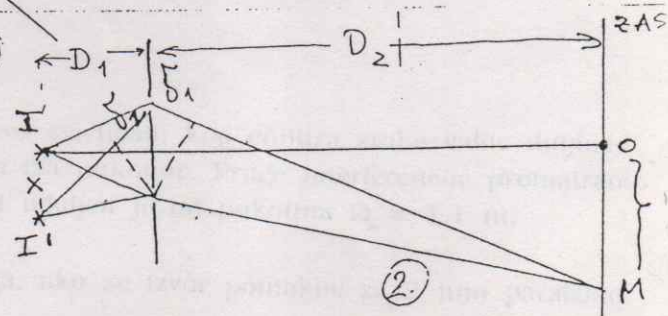

5) $x = 2 \text{ mm}$
 $a = 2,5 \text{ mm}$
 $\lambda = 0,55 \mu$
 $D_1 = 90 \text{ cm}$
 $D_2 = 1,1 \text{ m}$
 $d = ?$ $y = ?$

a) $d = \frac{\lambda \cdot D}{a} = 0,242 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ (2)

b) $\delta_1 = a \cdot \frac{y}{D_2}$ (1) $\delta_2 = \frac{a \cdot x}{D_1}$ (1)

$\delta = \delta_1 + \delta_2 = a \left(\frac{x}{D_1} + \frac{y}{D_2} \right)$ (2)

ZA CENTRALNU PRUGU $\delta = 0 \Rightarrow \frac{x}{D_1} + \frac{y}{D_2} = 0 \Rightarrow y = -\frac{D_2}{D_1} \cdot x = -2,44 \text{ mm}$ (2)